

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Диференціальна психологія

Рівень вищої освіти – перший(бакалаврський)

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Диференціальна психологія
Викладач (-і)	Доктор психолог.н., професор Міщиха Лариса Петрівна
Контактний телефон викладача	0999115572
E-mail викладача	larisa.michucha@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	180 год.; кількість кредитів ECTS – 6
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	згідно розкладу

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Диференціальна психологія» присвячена вивченню змісту індивідуальності як інтегральної біопсихосоціальної характеристики людини, структури індивідуальності, становлення індивідуальності на різних етапах розвитку, впливу спадкових та соціальних чинників на її розвиток та формування.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу: дати систему знань про індивідуальні, типологічні та групові відмінності між окремими індивідами та групами, а також природу, джерела та наслідки цих відмінностей, закономірності психічного варіювання; сформувати у студентів досвід практичного застосування знань у повсякденному житті та в майбутній професійній діяльності.

Цілі курсу: забезпечити студентів знаннями з базових наукових підходів до розуміння суті психологічних відмінностей різних вимірів індивідуальності: формально-динамічних, предметно-змістових та духовно-світоглядних, а також типологічних та групових відмінностей; навчити здійснювати диференційно-психологічний аналіз поведінки індивіда.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у пр що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати взаємодію суб'єктів у сфері психології.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК12. Здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; діяти соціально відповідально; свідомо; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати висновки та рекомендації.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, адаптація до нових ситуацій у сфері професійної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Забезпечувати оптимальні психолого-педагогічні умови розвитку особистості з урахуванням її індивідуально-психологічних особливостей..

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

5. Організація навчання курсу***Обсяг курсу***

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
семінарські заняття / практичні / лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2-3- й семестри	053 Психологія	2 курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін ви...
ТЕМА 1. Предмет, історія становлення і основні напрями розвитку диференціальної психології	Лекція, семінарське заняття.	1.Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с. 2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 368 с. 3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с. 4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. – М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с. 5.Палій А. А. Диференціальна	Підготовка конспекту семінарського заняття. Написати реферат «Ч. Гальтон: життєвий і творчий шлях». Термінологічний словник	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі); 10 б – за підготовку і презентацію реферату	Перший тиждень вересня

		<p>психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
<p>ТЕМА 2. Принципи і методи диференціальної психології</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454с.</p> <p>2. Либин А. В. Дифференциальная психология: наука о сходстве и различиях между людьми. М.: Эксмо, 2008. 576с.</p> <p>3. Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>4. Психология индивидуальных различий / Под. ред.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Зробити письмовий аналіз можливостей і обмежень кожного з методів диференціальної психології</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі); 10б за індивідуальну роботу</p>	<p>Другий-третій тижні вересня</p>

		<p>Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>5.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008.</p> <p>6. Максименко С.Д., Клименко В.В. Диференційна психологія. Підручник. К.: Видавничий дім «Слово»,2013. 600с.</p>			
<p>ТЕМА3. Вплив середовища і спадковості на людину</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 368 с.</p> <p>3.Ильин Е. П.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Зробити письмово аналіз співвідношення впливу спадковості та середовища на людину(побудувати модель)</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10б за індивідуальну роботу</p>	<p>Четвертий тиждень вересня</p>

		<p>Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
Тема 4.	лекція,	1. Анастаси А.		5 б.	(вибірково, Перший

<p>Формальні змістові властивості індивідуальності</p>	<p>і семінарське заняття</p>	<p>Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Законспектувати працю К. Юнга «О становлении личности»</p> <p>Виписати з підручника (А.Палій «Диференціальна психологія») структуру індивідуальності і описати кожну ієрархічну її складову.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>під опитування семінарі).</p> <p>час на (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p> <p>3 презентацією (максимум 10 б);</p>	<p>другий тиждень жовтня</p>
--	------------------------------	---	---	--	------------------------------

		<p>6. Психология индивидуальных различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>7. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
<p>Тема 5. Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3. Ильин Е. П. Дифференциальная</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Опрацювати книгу Геодакян В.А. «Эволюционная теория пола» Режим доступа: https://www.psychologos.ru/articles/view/psihologicheskie-osobennosti-malchikov-i-devochek</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p>	<p>Третій -четвертий жовтня</p>

психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.

4.Либин А. В.
Дифференциальная психология:
на пересечении европейских,
российских и американских
традиций. М.: Смысл;
Издательский центр
"Академия", 2004. 527 с.

5.Палій А. А.Диференціальна
психологія. К.: Академвидав,
2010. 429 с.

6.Психология индивидуальных
различий /Под. ред.
Ю. Б. Гиппенрейтер,
В. Я. Романова. М. : ЧеРо,
2002. 776 с.

7.Романовська Л. І.,
Подкоритова Л. О.
Диференційна психологія. Л.:
Новий Світ, 2008. 235 с.

<p>Темаб. Диференціація характеру</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении: Пер. с англ. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>3.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>4.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>5.Психология индивидуальных</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Підготувати реферат на тему «Акцентуації характеру»</p> <p>Описати чинники формування характеру, а також деструктивні чинники, що негативно впливають на становлення характерологічних особливостей особистості; 6 год.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б – за підготовку і презентацію реферату 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). Термінологічний словник(тестове завдання)- (максимум 10б)</p>	<p>Перший-другий-третій тижні лист</p>
--	------------------------------------	---	--	---	--

		<p>различий / Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p> <p>б.Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.</p>			
<p>Тема7. Диференціальна когнітологія як напрямок диференціально- психологічних досліджень</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>2. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>3.Либин А. В. Дифференциальная психология:</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Письмова робота: описати детермінанти індивідуальних відмінностей у когнітивних процесах (увага, пам'ять, мислення) Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Другий тиждень лютого</p>

		<p>на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>4.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>5. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 8. Диференціальна психологія здібностей	8. лекція, семінарське заняття	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.:</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Побудувати структуру здібностей та дати характеристику здібностям.</p> <p>Підготовка реферату: «Здібності та інтелект».</p> <p>Термінологічний словник</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б – за підготовку і презентацію реферату 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної	Третій-четвертий тижні лютого

		<p>Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>		роботи).	
Тема9. Сутність	лекція,	1.Анастаси А.	Підготовка конспекту семінарського заняття.	5 б. (вибірково,	Перший

інтелекту психічної реальності	як семінарське заняття	<p>Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Міщиха Л.П. «Мудрість як форма інтелектуальної зрілості» Збірник наукових праць: психологія. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ Трикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019.Вип.23.С.128-134.</p>	<p>Письмова робота: виокремити механізми прояву компетентності, таланту та мудрості. Опрацювати статтю Міщихи Л.П. «Мудрість як форма інтелектуальної зрілості» Збірник наукових праць: психологія. Івано-Франківськ: Вид-во ДВНЗ Трикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019.Вип.23.С.128-134.</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>під опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p> <p>конспект першоджерел презентацією (максимум 10 б);</p> <p>робота проблемній групі(кейс)-5 б</p>	<p>час на тиждень березня</p> <p>3</p> <p>в</p>
--------------------------------	------------------------	--	--	--	---

		<p>ид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. вип.23. С.128-134.</p> <p>6.Палій А. А.Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>7.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема10. Однофакторні та багатофакторні теорії інтелекту	лекція, семінарське заняття	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Описати однофакторні і багатофакторні моделі інтелекту</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	Другий тиждень березня

		<p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 11. Когнітивні стилі як детермінанти	лекція, семінарське заняття	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология:</p>	Підготовка конспекту семінарського заняття. Виписати когнітивні стилі і дати стислий аналіз їх прояву.	5 б. (вибірково, під час опитування на	Третій тиждень березня

індивідуальних відмінностей		<p>Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>6.Психология индивидуальных</p>	Термінологічний словник	<p>семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>
-----------------------------	--	--	-------------------------	---

		<p>различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
<p>Тема 12. Диференціальна специфіка феномену креативності</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских,</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Провести диференціацію категорій «творчість»- «креативність» та побудувати модель креативності. Опрацювати статтю Міщихи Л.П. «Креативність через призму міжстатевих відмінностей» Virtus, 2017. - №16. – С.35-38</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	<p>Четвертий тиждень березня</p>

		<p>российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5. Міцциха Л.П. «Креативність через призму міжстатевих відмінностей» Virtus, 2017. - №16. – С.35-38</p> <p>6. Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.</p> <p>7. Психологія індивідуальних различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 13. Професійна диференціація	лекція, семінарське заняття	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Виділити професійні типи психолога відповідно до особливостей розумового компонента в їх роботі</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	Перший тиждень квітня

		<p>различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776 с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий /Под. ред.</p>	<p>Термінологічний словник</p>	<p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	
--	--	--	--------------------------------	---	--

		Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.			
Тема14. Орієнтації особистості та стратегії спілкування	лекція, семінарське заняття	1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с. 2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999. 3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с. 4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл;	Підготовка конспекту семінарського заняття. Описати стилі лідерства, стилі педагогічного спілкування, стилі батьківського виховання. Навести приклади на підтвердження з продуктів мистецтва(література, кінематограф тощо). Термінологічний словник	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). Робота в проблемній групі(мозковий штурм)- 5 б	Другий- третій тижні квітня

		<p>Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А.Диференціальна психологія. Курс лекцій.Івано-Франківськ,2007.776с.</p> <p>6.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема15-16. Соціоекономічний статус індивідуальності	лекція, семінарське заняття	<p>1.Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття.</p> <p>Побудувати таблицю впливу на особистість соціоекономічних чинників (на основі підручника А. Палія «Диференціальна психологія»</p> <p>Термінологічний словник</p>	<p>5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).</p> <p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p>	Четвертий тиждень квітня

		<p>психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776 с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с.</p>			
Тема 17-18. Диференціальні крос-культурні дослідження рас, націй, етносів	лекція, семінарське заняття	<p>1. Анастаси А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.:</p>	<p>Підготовка конспекту семінарського заняття. Знайти і виписати психологічні особливості прояву інтелекту, ментальності, ставлення до цінностей в різних етнічних (расових) групах</p> <p>Термінологічний словник</p>	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	Перший-другий тижні травня

		<p>Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.</p> <p>2.Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.</p> <p>3.Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.</p> <p>4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.</p> <p>5.Палій А. А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2007. 776 с.</p> <p>6. Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер,</p>		<p>10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).</p> <p>Інтерактивна група («Акваріум») (захист групового завдання)-5 балів</p> <p>термінологічний словник)- максимум 10б)</p>	
--	--	--	--	---	--

В. Я. Романова. М. : ЧеРо,
2002. 776 с.

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів

- опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б);
- підготовка і презентація реферату (максимум 5б);
- індивідуальна робота (максимум 10 б)
- конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);
- контрольна робота(максимум 10 балів);
- термінологічний словник(тестове завдання)-(максимум 10б)

Підсумковий контроль – залік ; екзамен - 50 балів
Сумарна кількість – 100 балів.

Критерії оцінювання знань студентів:

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам курсу «Диференціальна психологія»;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати :
- 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності)

Виходячи з цього, оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та

адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. П

	<p>характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з курсу «Диференціальна психологія», які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем курсу «Диференціальна психологія», часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмова робота представляє собою тестові завдання з курсу «Диференціальна психологія», який охоплює такий вид проведення контролю як залік.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, розкриває рівень отриманих знань студентом.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, історія становлення і основні напрями розвитку диференціальної психології 2. Принципи і методи диференціальної психології 3. Вплив середовища і спадковості на людину 4. Формальні і змістові властивості індивідуальності 5. Диференціальна психологія міжстатевих відмінностей 6. Диференціація темпераменту 7. Диференціація характеру 8. Диференціальна когнітологія як напрям диференціально-психологічних досліджень 9. Диференціальна психологія здібностей 10. Сутність інтелекту як психічної реальності. 11. Однофакторні та двофакторні моделі інтелекту. 12. Когнітивні стилі як детермінанти індивідуальних відмінностей 13. Диференціальна специфіка феномену креативності 14. Професійна диференціація 15-16. Соціоекономічний статус індивідуальності 17-18. Диференціальні крос-культурні дослідження рас, націй, етносів

Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю(залік, іспит)передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових(відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення). Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів.
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу спрямована на активну взаємодію у групі студентів, атмосферу доброзичливості з дотриманням правил академічної доброчесності. Написання контрольної роботи є обов'язковим. У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, випадків плагиату, виявів академічної недоброчесності (списування) студент буде недопущений до здачі заліку (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96-655-%D0%B2%D1%96%D0%B4-19.10.2015-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83.pdf).
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювати пропущені заняття студенти зможуть письмово (виконати тести та ін.) або усно протягом місяця після пропущеного заняття.
Виконання завдання	Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог, проходять тестування (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-628.pdf).
Невідповідна поведінка під час заняття	Не допустима.
Додаткові бали	Надаються за наукову та навчальну активність студентів (3 бали).
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf).

7. Рекомендована література

1. Анастази А. Дифференциальная психология: Индивидуальные и групповые различия в поведении. М.: Апрель Пресс, ЭКСМО-Пресс, 2001. 742 с.
2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер Ком, 1999.
3. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология. СПб.: Питер, 2001. 454 с.

- 4.Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл; Издательский центр "Академия", 2004. 527 с.
- 5.Максименко С.Д. Диференційна психологія.К.,2013.600с.
- 6.Москалець В.П. Психологія особистості. К.: Центр учбової літератури, 2013.262с.
- 7.Палій А. А.Диференціальна психологія. Курс лекцій.Івано-Франківськ,2007. 776с.
- 8.Палій А. А. Диференціальна психологія. К.: Академвидав, 2010. 429 с.
- 9.Психология индивидуальных различий /Под. ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. М. : ЧеРо, 2002. 776 с
10. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Диференційна психологія. Л.: Новий Світ, 2008. 235 с.

Допоміжна література

1. Бурлачук Л. Ф. Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. СПб.: Питер Ком., 1999. 528 с.
2. Бурлачук Л. Ф. Психодиагностика. СПб.: Питер, 2003. 352 с.
3. Гуревич К. М. Дифференциальная психология и психодиагностика: избранные труды. СПб.: Питер, 2008. 335 с.
4. Ильин Е. П. Дифференциальная психология мужчины и женщины. СПб.: Питер, 2006. 544 с.
5. Ильин Е. П. Дифференциальная психология профессиональной деятельности. СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2008. 428 с.
6. Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология. Севастополь: Стрижак-пресс, 2005. 196 с.
7. Кречмер Э. Строение тела и характер. М.: Педагогика- Пресс, 1995. 608 с.
8. Купер К. Индивидуальные различия [Текст] : пер. с англ. М. : Аспект Пресс, 2000.
9. Левонтин Р. Человеческая индивидуальность: наследственность и среда. М.: Прогресс, 1993. 206 с.
10. Леонгард К. Акцентуированные личности. Ростов/н/Д.: Феникс, 2000. 530 с.
11. Мерлин В. С. Очерк интегрального исследования индивидуальности. М.: Педагогика, 1986. 253 с.
23. Міщиха Л.П. «Креативність через призму міжстатевих відмінностей». Virtus, 2017. №16. С.35-3
24. Міщиха Л.П. «Мудрість як форма інтелектуальної зрілості» Збірник наукових праць: психологія. Івано-Франківськ: Вид-во ДВН «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. Вип.23. С.128-134
12. Нартова-Бочавер С. К. Дифференциальная психология. М.: Флинта; Московский психолого-социальный ин-т, 2003. 280 с.
13. Небылицин В. Д. Проблемы психологии индивидуальности: Избр. психол. тр. М.: Моск. психол.-соц. ин-т, 2000. 682 с.
14. Пасніченко А. Е. Диференціальна психологія у тестах: Практикум. Чернівці : Рута, 2005. 84 с.
15. Русалов В.Н. Опросник структуры темперамента. М.: Смысл, 1992. 37 с.
16. Русалов В. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: некоторые итоги и ближайшие задачи системных исследований // Психологи

1991. Т. 12, № 5. – С. 3-16.
17. Рыбалко Е. Ф. Возрастная и дифференциальная психология. Л.: Издательство Ленинградского ун-та, 1990. – 256 с.
18. Стреляу Я. Методика диагностики темперамента. М.: Смысл, 2005. 102 с.
19. Смульсон М.Л. Интеллект дорослої людини: структура та саморозвиток // Технології розвитку інтелекту. 2015.Т. 1,
20. № 9. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tri_2015_1_9_11
21. Теплов Б. М. Психология и психофизиология индивидуальных различий: Избр. психол. тр. М. : Издательство МПСИ, 2004. — 639 с.
22. Холодная М.А. Психология интеллекта. СПб., 2002.
23. Холодная М.А. Когнитивные стили: о природе индивидуального ума. М.,2002.
24. Шмелёв А. Г. Психодиагностика личностных черт. СПб.: Речь, 2002. 472 с.
25. Штерн В. Дифференциальная психология и ее методические основы. М.: Наука, 1998. 335 с.
26. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: Пер. с англ. СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.
27. Юнг К.-Г. Психологические типы. – М.: Университетская книга: ООО "Фирма-издательство АСТ", 1998. 716 с.

8 . Контактна інформація

Кафедра	кафедра загальної та клінічної психології факультету психології
Викладач (-і), гостьові лектори	Доктор психолог.н., професор Міщуха Лариса Петрівна 0999115572
Контактна інформація викладача	larisa.michucha@pnu.edu.ua

Викладач Мішиха Лариса Петрівна